

Haití, la solució

- Si els països pròspers pateixen menys amb les catàstrofes, s'ha de portar la prosperitat als

SALVADOR GINER*

EL PERIÒDICO DE CATALUNYA, 24.01.10

Tan gran és l'horror del que s'ha esdevingut, que passen els dies sense que la premsa i la televisió abandonin la seva atenció sobre la torturada nació antillana. Tan gran és l'hecatombe, que la malaltia crònica que alguns informadors pateixen –memòria efímera, sensacionalisme, simplificació– ha quedat sobtadament curada. Tampoc són pocs els periodistes responsables, per sort, que ens recorden el perill que plana sobre Haití: el de l'oblit ràpid.

L'oblit no és el pitjor dels mals: els Estats Units, que tan assíduament han enviat les seves tropes a envair terres antillanes, les hi envien avui per salvar un poble de més misèria, fusell i cantimplora a la mà. Encara que temin més una riuada de refugiats haitians que una altra cosa, posaran ordre, una cosa que França no sabrà posar en un país fundat per aquest país amb la sang dels esclaus d'abans.

Mentrestant, la tasca urgent és la de saber què és exactament el que s'ha de fer per aconseguir que països míseros, humiliats i ofesos, com Haití, puguin evitar aquestes catàstrofes. (Al Japó hi ha molts més terratrèmols que al Carib, i no causen aquests estralls, però no podem esperar que ni Haití, ni Ruanda, ni Burundi, ni les Filipines, es transformin en nacions pròsperes com el Japó, amb construccions sòlides i serveis sanitaris decents). El que és tràgic és que la solució és a l'abast de les

nostres pecadores mans. Si els països pròspers pateixen infinitament menys quan hi ha una catàstrofe natural, ajudar-los que ho siguin és la primera providència.

Als governs occidentals no se'ls ha acudit una altra cosa, els últims decennis, que enviar-los una suposada ajuda. Encara continuen pensant que serveix per a alguna cosa, encara que al llarg d'aquests mateixos decennis no hàgim aconseguit res. Només que es perdi l'ajuda, que ompli les arques de governants corruptes, que es destrueixin classes senceres de gent que vivien de la seva feina i que no poden competir amb els béns que descarreguem al seu si. Ajudes, algunes, que fomenten l'hampa traficant amb droga o amb el seu cultiu. Aquesta pseudoajuda no serveix. Agreuja la situació: ¿per què continuem acceptant-la? ¿Per què si hi ha una solució senzilla i eficaç? Una solució, això sí, no immediata. Per a aquesta no n'hi ha cap altra que la intervenció urgent amb tropes, ambulàncies i hospitals de campanya. Però n'hi ha a mitjà termini. A llarg termini, també n'hi ha una: el control de la població, és a dir, el foment efectiu del creixement demogràfic: aquest no només s'acaba amb la sida (¿a qui se li acut pensar que l'ús del preservatiu és pecat?, ¿a algun bruixot sacerdotal?), sinó també amb el desastre ambiental que tenalla el món.

La solució, en qüestió de pocs anys, és reconduir l'ajuda –al marge de tot Govern local– a la gent amb la iniciativa per fer-la servir per cultivar els seus propis interessos privats. S'ha de fomentar el desenvolupament de classes socials destribalitzades i independents: reforçar les classes mitjanes incipients, els negocis locals, l'artesania i també la indústria. Això, sempre en el marc internacional de l'obertura comercial. El proteccionisme de la Unió Europea cap als seus propis productes només

crea paràsits econòmics. El que perdem els europeus descompensant els nostres agricultors, banquers o industrials, ho guanyarem estalviant-nos ajudes espasmòdiques tardanes quan esclata la gran catàstrofe.

No s'ha de gastar res en la burocràcia local, res a ajudar cap Govern. S'ha d'anar directament a qui necessita l'ajuda. Posar els governs contra les cordes, exigir el control directe de la inversió i beneficiar destinataris. Qualsevol altra ajuda està condemnada al fracàs i a la desmoralització seva i nostra. Les associacions cíviqes que van als països necessitats sovint són conscients d'aquestes veritats elementals. Alguns, com els nostres conciutadans catalans assaltats i raptats avui al desert africà, ho saben. Per això es mereixen la nostra admiració i solidaritat.

Fomentar el desenvolupament autònom de la gent –educar les nenes igual que els nens, obrir escoles tècniques, crear i controlar préstecs per a l'obertura de tallers, petites empreses, negocis– és la via a seguir. El que és tràgic és que sabem que aquesta via funciona. L'única que funciona. Que jo sàpiga, és l'única contrastada i comprovada prou perquè puguem afirmar-ho. I repetir-ho amb el cor encogit davant d'aquesta desfeta haitiana. ¿Per què no es va tractar així aquell trist país? ¿Per què no es va fer res per enfonsar el tirà, i el fill del tirà que vegeta avui al seu repugnant exili? ¿Per què som ignorants i cínic? Com diuen fins i tot els més descreguts, no hi ha perdó de Déu. N'hi hauria si ens esforcéssim a ser conseqüents amb el que sabem del cert sobre com alliberar els pobles desgraciats dels seus mals endèmics.

*President de l'Institut d'Estudis Catalans